

Yttrande över remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet gällande betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89)

Sammanfattning

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) anser att delar av svenskt yrkesfiske kan potentiellt bli kraftigt påverkat av etableringen av havsbaserad vindkraft. Hur stor påverkan blir är beroende av vilka havsområden som exploateras och hur dessa områden är utformade. Effekterna på yrkesfiskets och andra näringars intressen i bör analyseras och avvägas i förhållande till vindkraftens intressen.

Generella synpunkter

AgriFood Economics Centre vid institutionen för ekonomi på SLU har analyserat hur placeringen av så kallade energiområden i förslaget till ändrade havsplaner förväntas påverka yrkesfiskets ekonomi (Blomquist och Waldo, 2024; Havs- och vattenmyndigheten, 2024). Ett energiområde är definierat som ett område som är lämpligt att exploatera för havsbaserad vindkraft. Nedanstående bidrag till SLU:s remissvar bygger huvudsakligen på denna analys.

Delar av svenskt yrkesfiske kan potentiellt bli kraftigt påverkat av etableringen av havsbaserad vindkraft. Hur stor påverkan blir är beroende av vilka havsområden som exploateras och hur dessa områden är utformade. Exempelvis har områden med stor påverkan på fisket projekterats för vindkraft inom dagens prövningsbaserade system, samtidigt som dessa områden inte är utpekade inom havsplaneringen som tänkta energiområden. Även den detaljerade utformningen av energiområden kan ha betydelse om exempelvis en mindre del av området skär genom de rutter som används för trålfiske, vilket kan få konsekvenser för fisket inte bara inom energiområdet utan även i närliggande fiskevatten.

Utredningen pekar på att dagens system har problem att hantera kumulativa effekter. Kumulativa effekter på yrkesfisket uppstår när flera fiskevatten samtidigt exploateras av vindkraft eller annan användning (Natura 2000, vattenbruk, etc.). Så länge det finns alternativ för fisket att flytta verksamheten till områden utanför vindkraftsparken kan effekten på både produktion och lönsamhet förväntas vara förhållandevis liten. Fiskets möjligheter att anpassa sig till vindkraftsetableringar minskar emellertid när antalet havsområden som yrkesfisket kan flytta till försvinner i takt med att dessa utnyttjas till andra ändamål. Minskad flexibilitet innebär att yrkesfiskets ekonomi försämras i större utsträckning av vindkraftsetableringarna.

Ett system med övergripande statlig planering där effekterna på yrkesfisket och andra näringar i förhållande till vindkraft kan förväntas underlätta för näringarna jämfört med dagens system.

Litteratur

Blomquist, J., och Waldo, S. 2024. *Hur påverkas svenskt yrkesfiske av havsbaserad vindkraft?* AgriFood rapport 2024:2.

Havs- och vattenmyndigheten. 2024. *Förslag till ändrade havsplaner för Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet*. Granskningsversion (dnr 2024-001194). 2024-05-16.

Beslut om detta yttrande har på rektors uppdrag fattats av dekan Noël Holmgren efter föredragning av koordinator Linda Ferngren. Innehållet har utarbetats av utredarna Staffan Waldo och Johan Blomquist båda vid institutionen för ekonomi.

Noél Holmgren

Linda Ferngren